

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 487/2024
11.04.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Немања Кузовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредног суда у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 180/22 од 21.06.2023. године, у седници већа одржаној 11.04. 2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 180/22 од 21.06.2023. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гжрр1 180/22 од 21.06.2023. године и пресуда Другог основног суда у Београду Прр1 97/20 од 09.06.2022. године у погледу одлуке о тужбеном захтеву и трошковима поступка, и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду Прр1 97/20 од 09.06.2022. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе учињено поднеском од 10.05.2021. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и обавезана тужена да јој на име имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року исплати износ од 42.841,54 динара са законском затезном каматом почев од 24.12.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 48.000,00 динара са законском затезном каматом од извшности до исплате.

Пресудом Вишег суда у Београду Гжрр1 180/22 од 21.06.2023. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужене и наведена првостепена пресуда је потврђена. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне

примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као посебној применом члана 404. ЗПП.

Тужена је дала одговор на ревизију.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. ЗПП, Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиље као о изузетно дозвољеној, имајући у виду ревизијске наводе да је погрешном применом материјалног права одлучено о тужбеном захтеву за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, супротно важећој судској пракси у истој или битно сличној чињенично-правној ситуацији.

Због тога је на основу члана 404. ЗПП одлучено као у ставу првом изреке.

Одлучујући о основаности ревизије у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст 1016/19 од 17.09.2019. године утврђено је да је тужиљи повређено право на суђење у разумном року у стечајном поступку Привредног суда у Београду Ст 181/10 који се спроводи над стечајним „Европа осигурање” а.д. Београд. Поступак стечаја над овим стечајним дужником отворен је 12.03.2009. године, након неуспешно вођеног поступка ликвидације пред Трговинским судом у Београду у предмету Л 14/06 који је обустављен. Из достављеног извештаја стечајног управника је утврђено да је у време отварања поступка ликвидације већински капитал друштва „Европа осигурање“ био друштвени. Према извештају стечајног управника, тужиљи је у стечајном поступку утврђено потраживање из радног односа у износу од 42.460,00 динара са законском затезном каматом од 01.02.2005. године, што чини укупно 71.402,56 динара, а по решењу о главној деоби стечајне масе Ст 181/10 од 13.09.2018. године тужиљи је 22.11.2018. године исплаћен износ од 28.561,02 динара тј. 40% утврђеног потраживања, тако да њено ненаплаћено потраживање износи укупно 42.841,54 динара. Тужбеним захтевом тужиља тражи накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у износу од 42.841,54 динара, са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате и трошковима парничног поступка. Наведени износ имовинске штете је разлика између утврђеног и исплаћеног износа потраживања тужиље према стечајном дужнику.

Одлучујући о захтеву тужиље за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, нижестепени судови су применом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року и члана 172. Закона о облигационим односима, обавезали тужену Републику Србију да тужиљи исплати тражени износ накнаде имовинске штете са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате, уз закључак о постојању узрочно-последична везе између штете коју тужиља трпи и неефикасног спровођења стечајног поступка, чијем трајању тужиља није допринела.

По оцени Врховног суда основано се ревизијом указује на погрешну примену материјалног права, што је за последицу имало да је чињенично стање непотпуно утврђено.

Према одредбама материјалног права садржаних у чл. 32. став 1, 35. став 2. и 58. став 1. Устава Републике Србије, члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода („Службени лист СЦГ“ - Међународни уговори, бр. 9/2003, 5/2005, 7/2005, „Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 12/2010, 10/2015), члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и чл. 31. и 32. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, бр. 40/2015) тужена Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року.

У конкретном случају, тужиљино потраживање потиче из радног односа са стечајним дужником „Европа осигурање“ а.д. Београд, које у потраживаном износу није наплаћено у стечајном поступку, а решењем стечајног суда је утврђено да је тужиљи у том поступку повређено право на суђење у разумном року.

У списима се налази извештај стечајног управника од 01.03.2021. године из ког произлази да је у тренутку отварања поступка ликвидације над „Европа осигурање“ а.д. Београд то предузеће било предузеће са друштвеним капиталом. Структура капитала у време отварања поступка ликвидације пред Трговинским судом у Београду у предмету Л 14/06, нема значаја код чињенице да је тај поступак као безуспешан обустављен и поступак стечаја отворен у 2009. години. Структура капитала предузећа у време покретања поступка стечаја није утврђена, а такође ни структура капитала у време настанка потраживања тужиље. Зато се за сада се не може прихватити као правилан закључак нижестепених судова да постоји објективна одговорност тужене за накнаду имовинске штете коју је тужилца претпела, предвиђена чланом 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року у вези члана 172. ЗОО.

Како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено, нижестепене одлуке су морале бити укинуте.

У поновном поступку првостепени суд ће употпунити чињенично стање тако што ће оценити околности на које је указано овим решењем, односно утврдити структуру капитала „Европа осигурање“ а.д. Београд у тренутку настанка потраживања тужиље (да ли је то предузеће било друштво са већинским друштвеним или државним капиталом) и структуру капитала у време отварања поступка стечаја, а што је од значаја за правилну примену материјалног права, па ће о тужбеном захтеву за накнаду имовинске штете донети правилну и закониту одлуку.

На основу изнетог, Врховни суд је применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци овог решења.

**Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић